

Et-Tahiyyat, El-Mübarekat, Es-Salavat ve Et-Tayyibat kelimelerinin hava, toprak, su ve ziya ile bağlantılarını izah eder misiniz?

Et-Tahiyyat: Bütün hayat sahiplerinin hayatları ile Allah'a takdim ettikleri zikir ve tesbihleri, insan, kendi namına Allah'a bu kelime ile takdim ediyor. Bu kelime de böyle bir külliyyet bulunuyor. Toprak sayısız nebati hediyeleri ile bu kelime ile ilişkilendiriliyor.

El-Mübarekat: Bu kelime, yer yüzünde ne kadar berekete sebep ve vasıta varsa, hepsine işaret eden özlü bir kelimedir.

Mesela, tohum ve çekirdekler mübarektir, yani içinde tonlarca nimeti barındıran ve berekete sebep olan, küçük ama bereketli mahluklardır. Bir torba buğday tohumunu tarlaya saçıyoruz bir ton buğday mahsul alıyoruz. Demek o bir torba buğday tohumu mübarektir.

Peygamber Efendimiz (asm) Allah'a arz-ı ubudiyet ederken, bütün bu bereketleri nazara alıp öyle teşekkür ediyor. Tahiyyattaki "*mübarek*" kelimesi böyle kuşatıcı ve geniş bir manaya sahiptir.

Toprak, hava, su ve ziya, bu tohum ve çekirdeklerin annesi ve hamisi olduğu için, onların fitri bütün ibadet ve tesbihleri bu dört unsurun hesabına ve namına olur.

Bütün canlıların köken olarak sudan gelmesi *-nutfe ve spermde olduğu gibi-* ya da bütün bitki ve hayatın su ile uyanması, suyun mübarek kelimesi ile olan ilişkisine işaret ediyor.

"Ve mübarekâtın hülâsası olan اَتَوَالِمَا kelimesiyle de zîhayatın hülâsası olan bütün zîruhun ibâdât-ı mahsusalarını tasavvur edip dergâh-ı İlâhîye o ihâtalı mânasıyla arz ediyor."(1)

"Es-Salavat" kelimesinde ise, daire biraz daha daralıp sadece hayat ve ruh sahiplerinin yapmış oldukları tesbih ve zikir tevkil ediliyor. Yani "*hayatlı ve ruhlu ne kadar mahluk ve bu mahlukların ne kadar zikir ve tesbihleri varsa, hepsini sana takdim ediyorum*" diyor es-salavat kelimesi ile. Yine dört unsur bu hayatlı ve ruhlu mahlukata ve onların ibadetlerine ve tesbihlerine dolaylı olarak yardım ve yataklık ediyorlar.

Mesela, bütün insanlar zikir ve dualarını hava unsuru ile ifa edip ilan ediyorlar. Şayet hava ve soluk olmasa dua ve zikir de olmaz. Bu yüzden hava unsuru ile ibadet ve zikri temsil eden salavat arasında ince ve latif bir ilişki kuruluyor.

"Ve اتَّيَّبَاتُ" kelimesiyle de zîruhun hülâsaları olan kâmil insanların ve melâike-i mukarrebînin, salâvatın hülâsası olan tayyibat ile nuranî ve yüksek ibadetlerini irade ederek Mâbuduna tahsis ve takdim eder."(2)

"Et-Tayyibat" kelimesinde daire ve mana daha da hülâsa bir şekle gelerek, sadece kamil insanların ve büyük meleklerin ibadet ve zikri temsil ile tevkil ediliyor. Yani Peygamber Efendimiz (asm) bu kelime ile alim ve evliyaların ve büyük meleklerin yapmış olduğu bütün ibadet ve ezkarı, kendi namına Allah'a takdim ediyor. Cüzi ibadetini böyle külli bir niyet ile genişletip külliyet kazandırıyor. Her hususta olduğu gibi bu hususta da bize model oluyor. Biz de tahiyat ile böyle külli bir niyet ile cüzi ibadetimize külliyet kazandırabiliriz.

Dört unsur için yukarıda yapmış olduğumuz benzer ilişkiyi burada da düşünebiliriz. Nur unsuru kainatın hal dili ile yapmış olduğu külli ibadet ve zikirleri açığa çıkaran bir lamba bir kandil gibidir. Mesela iman bir nurdur, kainatın tevhide olan işaretlerini gösterir. Yine namaz bir nurdur, kainatın fitri ibadetlerini görmemizi temin ediyor. Nar da bu işi maddi ışık olarak yapıyor denilebilir. Çünkü güneş bize lambalık yapmasa biz Allah'ın ayetlerini göremezdik...

Dipnotlar:

(1) bk. [Şualar, Altıncı Şua.](#)

(2) bk. [age.](#)